

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o Rs 128286 21 Rsž
Brčko, 19.03.2021. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Gligorević Ruže kao predsjednika vijeća, Kovačević Maide i Klaić Ilje, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice B.L.M. iz B., zastupane po punomoćniku R.A., advokatu iz B., protiv tuženog B.d.BiH, P.K.B.d.BiH, zastupanog po zastupniku po zakonu Pravobranilaštvu ..., radi zaključenja ugovora o volontiranju, v.sp. 100,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Rs 128286 20 Rs od 19.10.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 19.03.2021. godine donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog B.d.BiH se usvaja, PREINAČAVA presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o Rs 128286 20 Rs od 19.10.2020. godine, pa izreka presude glasi:

ODBIJA se tužbeni zahtjev, kojim se nalaže tuženom da sa tužiteljicom B.L.M. iz B. zaključi ugovor o obavljanju volonterskog rada.

Obavezuje se tužiteljica da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 900,00 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Rs 128286 20 Rs od 19.10.2020. godine odlučeno je na sljedeći način:

„Nalaže se tuženom da sa tužiteljicom B.L.M. zaključi ugovor o obavljanju volonterskog rada u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti ove presude.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.444,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na

dosuđene troškove počev od pravosnažnosti presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.”

Protiv navedene presude tuženi je blagovremeno izjavio žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači na način da se odbije tužbeni zahtjev u cijelosti i tužiteljica obaveže da mu nadoknadi troškove parničnog postupka, ili pak da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužiteljica je u odgovoru na žalbu predložila da se žalba tuženog odbije kao neosnovana i pobijana presuda potvrdi, osporavajući istaknute žalbene razloge i navode.

Žalba tuženog je osnovana.

Nakon što je pobijana presuda ispitana u granicama žalbenih razloga i po službenoj dužnosti u skladu sa ovlaštenjima iz odredbe člana 341 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 – u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga.

Predmet spora u konkretnom parničnom postupku je zahtjev tužiteljice kojim traži da se tuženom naloži da sa njom zaključi ugovor o obavljanju volonterskog rada, kao i da joj nadoknadi troškove parničnog postupka.

Tužbeni zahtjev tužiteljica temelji na činjenicama da je kao kandidat na javnom pozivu za prijem volontera u Pravosudnim institucijama B.d.BiH diskriminisana zbog vjere (nošenje hidžaba), što je zabranjeno odredbama člana 7 Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer je od nje, nakon usmenog intervjua i obavještenja da je ostvarila najveći broj bodova prilikom ocjenjivanja kandidata za prijem u Osnovni sud B.d.BiH, po nalogu P.K.B.d.BiH, dodatno traženo da potpiše službenu zabilješku da je upoznata sa odredbama Pravilnika o odijevanju nosilaca pravosudnih funkcija, službenika i namještenika u pravosudnim institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 7/17 i 51/18 – u daljem tekstu Pravilnik o odijevanju) i da će poštovati zabranu nošenja vjerskih obilježja u toku radnog vremena, propisanu navedenim Pravilnikom. Nakon što je odbila da potpiše navedenu službenu zabilješku zaprimila je obavještenje P.K.B.d.BiH od 21.11.2019. godine da sa njom ne može biti zaključen ugovor o obavljanju volonterskog rada i da zaštitu svojih prava eventualno može potražiti pred nadležnim sudom. U tužbi tvrdi da nošenje hidžaba predstavlja njenu vjersku dužnost, a ne vjersko obilježje, kao i da se na volontere ne primjenjuje Pravilnik o odijevanju, te da njena vjerska

obaveza potpada pod mehanizam pravne zaštite propisan odredbom člana 9 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu Evropska konvencija) i odredbama člana 18, 25 i 26 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima iz 1966. u vezi sa tačkom 7 Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Tuženi se zahtjevu tužiteljice suprotstavio na način da je u cjelosti osporio tužbeni zahtjev, tvrdnjom da je nošenje marame za pokrivanje kose (hidžaba) vjersko obilježje i da se na volontere bez ikakvog izuzetka primjenjuje Pravilnik o odijevanju, kada se dovede u vezu sa odredbom člana 52 Zakona o sudovima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/07, 39/09 i 31/11 – u daljem tekstu Zakon o sudovima) i sa odredbom člana 56 Zakona o službenicima i namještenicima u Pravosuđu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 48/18, 1/19 i 32/19 – u daljem tekstu Zakon o službenicima i namještenicima u Pravosuđu). Istakao je da se pravo na slobodu vjeroispovijesti i slobodu promjene vjere i javno ili privatno ispoljavanje vjere molitvom, propovijedi, običajima ili obredom, koje je propisano odredbom člana 9 Evropske konvencije, može ograničiti kada je takvo ograničenje neophodno u demokratskom društvu u interesu bezbjednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih, te da „upravo taj balans, između navedenih sloboda i ograničenja u ispoljavanju vjere, i to u kontekstu sekularne države i multikulturalnog društva, sa karakterističnim historijskim dešavanjima na ovim prostorima, uzet u obzir prilikom uvođenja zabrane nošenja vjerskih obilježja u Pravosudnim institucijama B.d.BiH“.

Prema razlozima pobijane presude u prvostepenom postupku u bitnom je utvrđeno: da je tužiteljica završila Pravni fakultet u T. 2017. godine i da se prijavila na javni poziv za prijem volontera u Pravosudne institucije B.d.BiH, između ostalog, i za prijem četiri volontera u Osnovni sud B.d.BiH, koji je P.K.B.d.BiH raspisala dana 09.09.2019. godine; da je nakon što je sa prijavljenim kandidatima obavljen usmeni intervju, Stručna služba P.K.B.d.BiH obaviještena o izabranim volonterima u Osnovni sud i da je tužiteljica bila među tim kandidatima; da je Stručnoj službi P.K.B.d.BiH, nakon održane 209. redovne sjednice P.K.B.d.BiH dana 11.10.2019. godine, naloženo da sa tužiteljicom, kao izabranim kandidatom za volontera u Osnovnom sudu prilikom potpisivanja ugovora o volonterskom radu obavi razgovor i upozna je sa pravilima odijevanja u Pravosudnim institucijama, propisanim Pravilnikom o odijevanju, sa posebnim akcentom na zabranu nošenja vjerskih obilježja (hidžaba) u toku radnog vremena; da je Stručna služba postupila po tom nalogu i da je dana 17.10.2019. godine tužiteljica pristupila u prostorije P.K.B.d.BiH, kojom prilikom su je sekretar P.K.B.d.BiH L.V. i stručni saradnik I.S. upoznali sa pravilima odijevanja u Pravosudnim institucijama B.d.BiH i predali joj primjerak Pravilnika o odijevanju, kao i da je tom prilikom tužiteljica izjavila da ne prihvata sadržaj prezentovane joj izjave „da je upoznata sa pravilima odijevanja u Pravosudnim institucijama B.d.BiH i

da će iste poštovati prilikom obavljanja volonterskog rada u Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH“; da je nakon toga tužiteljica dana 31.10.2019. godine uputila molbu P.K.B.d.BiH sa zahtjevom da ponovo razmotri njen izbor za volontera u Osnovnom sudu i u njoj je navela da pokrivanje kose predstavlja strogu vjersku dužnost i da se ne radi o pokazivanju vjerske pripadnosti, već o njenom vjerskom uvjerenju kojeg se ona ne smije odreći jer bi time svjesno i namjerno prekršila strogu vjersku obavezu radi materijalne koristi; da tužiteljica „nije vidjela ugovor o volontiranju, jer su joj rekli da ga može potpisati samo ako skine hidžab“ (prema iskazu tužiteljice); da „pokrivanje muslimanke spada u prvostepenu dužnost koju označavaju kao strogu vjersku dužnost“ i da se „ne radi ni o kakvom vjerskom smislu niti obilježju“ (prema iskazu svjedoka G.M.); da je na 210. sjednici P.K.B.d.BiH ostala pri stavu da sa tužiteljicom ne može biti zaključen ugovor o radu, imajući u vidu da ona ne pristaje na uslove propisane Pravilnikom o odijevanju.

Kod takvih činjeničnih utvrđenja:

polazeći od toga da pripravnik – volonter prilikom angažovanja u Osnovnom sudu treba da ispunjava opšte uslove (da je državljanin BiH, da je punoljetan, zdravstveno sposoban za vršenje poslova radnog mjesta na koje se bira, da se protiv njega ne vodi krivični postupak, da se na njega ne odnosi član 9 stav 1 Ustava Bosne i Hercegovine i da u posljednje tri godine počev od dana objavljivanja konkursa ili oglasa za popunjavanje upražnjene pozicije nije otpušten iz državne službe u institucijama BiH, odnosno institucijama Entiteta i Distrikta usljed pravosnažno izrečene disciplinske mjere) i posebne uslove (završen pravni fakultet),

od toga da je tužiteljici, koja je ispunjavala opšte i posebne uslove za zaključivanje ugovora o volontiranju, postavljen dodatni uslov u vidu potpisivanja izjave da će poštovati pravila odijevanja u Pravosudnim institucijama prilikom obavljanja volonterskog staža, koji uslov nije tražen javnim pozivom za prijem volontera sa kandidatima koji su uspješno prošli intervju i za koje je donesena odluka da se prime kao volonteri,

te od toga da neprihvatanje izjave o poštovanju Pravilnika o odijevanju („ne pristajanje na nenošenje hidžaba“) ne može biti eliminirajući faktor prilikom zaključivanja ugovora o volonterskom radu u Pravosuđu,

imajući u vidu da se u ovom sporu radi o incidentalnoj antidiskriminacijskoj tužbi gdje se o pitanju eventualne diskriminacije odlučuje kao o prethodnom pitanju, pa odluka o postojanju ili nepostojanju diskriminacije ne ulazi u izreku presude,

prvostepeni sud je zaključio:

da Zakonom o sudovima nije propisano da se na pripravnike i volontere u Pravosuđu odnosi odredba zabrane ispoljavanja bilo kakve vjerske, političke,

nacionalne ili druge pripadnosti, već se odredba člana 14 tog Zakona odnosi samo na nosioce pravosudnih funkcija, te da Pravilnik o odijevanju „kada su u pitanju volonteri i pripravnici, nema svoje uporište u zakonu“, kao i da „tuženi na kojem je teret dokazivanja, nije sudu pružio dokaze da je izjava“ o poštovanju Pravilnika o odijevanju „potpisana od strane drugih kandidata koji su primljeni za volontere, niti da je potpisivanje iste i za te kandidate bio uslov za zasnivanje ugovora o volontiranju“, što znači da je tužiteljica „diskriminisana u odnosu na njih zbog nošenja hidžaba, jer se poseban akcenat stavio na zabranu nošenja vjerskih obilježja u toku radnog vremena“, što je u suprotnosti sa odredbom člana 9 i člana 14 Evropske konvencije i odredbom člana II/4 Ustava Bosne i Hercegovine, pa kako tuženi nije dokazao da za takvo postupanje i nezaključivanje ugovora o volontiranju postoji objektivna i razumna opravdanost, u smislu odredbe člana 5 tačka b) Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/09 i 66/16 – u daljem tekstu Zakon o zabrani diskriminacije), sud je odlučio kao u stavu prvom izreke pobijane presude,

dok je o troškovima parničnog postupka odlučio primjenom odredbe člana 120 stav 1 Zakona o parničnom postupku i odredbe člana 277 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89).

Suprotno žalbenim navodima, u postupku pred prvostepenim sudom nije učinjena povreda postupka, jer je prvostepeni sud pravilno zaključio da se radi o prejudicijelnoj antidiskriminacijskoj tužbi, zbog čega nije potrebno da se vodi posebna parnica kako bi se izrekom presude utvrdilo postojanje diskriminacije, shodno odredbi člana 12 stav 1 i stav 2 Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 12 stav 2 Zakona o zabrani diskriminacije, kojom je propisano da se zahtjevi iz stava 1 tog člana (između ostalih tužba za utvrđivanje diskriminacije ili tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije) mogu istaknuti zajedno sa zahtjevima za zaštitu drugih prava o kojima se odlučuje u parničnom postupku ako su svi zahtjevi u međusobnoj vezi, bez obzira na to je li za te zahtjeve propisano rješavanje u redovnom ili posebnom parničnom postupku.

Isto tako, iako se žalbom ukazuje da tužiteljici nisu povrijeđena prava iz radnog odnosa, jer se ugovorom o volontiranju ne zasniva radni odnos, zabrana diskriminacije se, između ostalog, primjenjuje na sve javne organe u svim oblastima, a naročito u oblasti zaposlenja i obuke (član 2 stav 2 Zakona o zabrani diskriminacije), zbog čega se u ovoj parnici treba primijeniti Zakon o zabrani diskriminacije.

Međutim, žalbom se osnovano ukazuje da „nošenje marame za pokrivanje kose (hidžaba) jeste vjersko obilježje i da se na volontere ... primjenjuje Pravilnik o odijevanju nosilaca pravosudnih funkcija, službenika i namještenika u Pravosudnim institucijama B.d.BiH, a koji zabranjuje nošenje svih vjerskih obilježja u toku rada“, te da tom zabranom nije došlo do povrede

odredbe člana 9 Evropske konvencije jer se takvo ograničenje može propisati „kada je takvo ograničenje neophodno u demokratskom društvu, u interesu bezbjednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih“, a sve u „kontekstu sekularne države i multikulturalnog društva“.

Naime, u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu je više odluka konstatovano da je nošenje odjevnog predmeta za pokrivanje kose - hidžaba karakteristično za žene pripadnice islamske religije i kao takav predstavlja „manifestaciju religije“ (stav 47 presude Ebrahimian protiv Francuske apelacija broj 64846/11), i upravo je nošenje tog obilježja bio povod da se prema tužiteljici različito postupa.

Opravdan razlog da sa tužiteljicom ne zaključi ugovor o volontiranju tužena je našla u odredbama Pravilnika o odijevanju, koje odredbe je tužena izričito izjavila da neće poštovati. U vezi sa tim, prvostepeni sud izvodi pogrešan zaključak da se na pripravnike – volontere u Pravosuđu ne primjenjuje Pravilnik o odijevanju, odnosno da isti „nema svoje uporište u zakonu“, bez da je mogućnost primjene navedenog Pravilnika doveo u vezu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u Pravosuđu (na što je ukazivano tokom prvostepenog postupka). Upravo na osnovu odredbe člana 14 stav 1 tačka n) Zakona o Pravosudnoj komisiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/07, 20/07 i 2/08), kojom je, između ostalog, propisano da P.K.B.d.BiH donosi pravilnike kojima se reguliše rad pravosudnih institucija (među kojima je i Osnovni sud), je i donesen Pravilnik o odijevanju. Kada se pomenuto ovlaštenje P.K.B.d.BiH dovede u vezu sa odredbom člana 56 stav 1 Zakona o službenicima i namještenicima u Pravosuđu, kojom je propisano da P.K.B.d.BiH može primati volontere, a radi sticanja iskustva za rad u Pravosuđu bez zasnivanja radnog odnosa, da se zaključiti da i rad volontera u Pravosuđu svakako reguliše Pravilnik o odijevanju.

A upravo je odredbom člana 2 Pravilnika o odijevanju propisana dužnost svih nosilaca pravosudnih funkcija, službenika i namještenika u Pravosudnim institucijama da se, u toku radnog vremena, odijevaju prema odredbama Pravilnika (stav 1), te je svim nosiocima pravosudnih funkcija, službenicima i namještenicima u Pravosudnim institucijama zabranjeno nošenje vjerskih obilježja u toku radnog vremena (stav 2). Dakle, u kategoriju službenika Pravosuđa svakako spadaju i pripravnici-volonteri, a Pravilnik o odijevanju, Zakon o sudovima, Zakon o službenicima i namještenicima u Pravosuđu, niti neki drugi materijalni propis ne isključuje primjenu navedenih odredbi Pravilnika o odijevanju u odnosu na pripravnike-volontere.

Kako je u prvostepenom postupku utvrđeno da je samo tuželjici postavljen dodatni uslov u vidu potpisivanja izjave da će poštovati pravila odijevanja u Pravosudnim institucijama prilikom obavljanja volonterskog staža, koji uslov nije tražen javnim pozivom za prijem volontera, niti

kandidatima koji su bili uspješni na intervjuu i za koje je donesena odluka da se prime kao volonteri, onda je, i prema stavu ovog suda, tužiteljica navodima tužbe učinila vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, odnosno teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije prebacila na tuženog (član 15 stav 1 Zakona o zabrani diskriminacije).

To znači da se u ovoj parnici radi o eventualnoj neposrednoj diskriminaciji, koja predstavlja prethodno pitanje za usvajanje tužbenog zahtjeva, a od kog tužbenog zahtjeva se tuženi može sa uspjehom odbraniti, shodno odredbama Zakona o zaštiti od diskriminacije, ako sa stepenom sigurnosti dokaže da neposredne diskriminacije nije bilo, a to može učiniti ako dokaže da nema jednog od elemenata diskriminacije (1. načina kako je izvršeno različito postupanje, odnosno propuštanje djelovanja; 2. karakteristike, odnosno zabranjenog osnova zbog kojeg se desila povreda prava; 3. stvarnog ili hipotetičkog uporednog lica ili grupe (komparatora) koji je u istoj ili sličnoj situaciji; 4. nepovoljnog položaja; 5. nepostojanja razumnog opravdanja za takvu radnju).

Dakle, prema razlozima prvostepene presude se može zaključiti da postoje elementi diskriminacije koji se odnose na način kako je izvršeno različito postupanje (traženo potpisivanje izjave da je tužiteljica upoznata sa Pravilnikom o odijevanju i da će isti poštovati), zabranjeni osnov zbog kojeg se desila povreda prava (isticanje vjerske pripadnosti - obilježja tužiteljice), uporedna grupa (ostali izabrani kandidati na javnom pozivu od kojih nije traženo potpisivanje izjave o poštovanju Pravilnika o odijevanju) i postojanje nepovoljnog položaja (sa tužiteljicom nije zaključen ugovor o volontiranju).

Međutim, žalbenim navodima se osnovano ukazuje da postoji razumno opravdanje za postupanje tuženog, odnosno da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da tuženi nije dokazao da postoje okolnosti propisane odredbom člana 5 tačka b) Zakona o zabrani diskriminacije, koji bi opravdali njegovo postupanje i nezaključivanje ugovora o volontiranju sa tužiteljicom.

Relevantnom odredbom člana 5 tačka b) Zakona o zabrani diskriminacije (izuzeci od principa jednakog postupanja) je propisano da se zakonske mjere i radnje neće smatrati diskriminacijskim kada se svode na nepovoljno razlikovanje ili različito postupanje ako su zasnovane na objektivnoj i razumnoj opravdanosti, te da se mjere neće smatrati diskriminacijskim kada se njima ostvaruje legitiman cilj i ako postoji razuman odnos proporcionalnosti između sredstava koja se koriste i cilja koji se nastoji realizovati i kada su zasnovane na obilježju koje se odnosi na bilo koji od osnova navedenih u članu 2 ovog Zakona kada, u ograničenim okolnostima, zbog prirode konkretnih profesionalnih aktivnosti koje su u pitanju ili konteksta u kojem se izvršavaju, takvo obilježje predstavlja stvarni i određujući uslov u pogledu izbora zvanja, te da će ovaj izuzetak biti predmet povremenih preispitivanja.

U konkretnom slučaju razumna opravdanost različitog postupanja u odnosu na tužiteljicu, u smislu odredbe člana 5 tačka b) Zakona o zabrani diskriminacije, se zasniva na tome da postoji legitiman cilj da pravosudne institucije budu potpuno nepristrasne i neutralne, a to se postiže, između ostalog, na način da nosioci pravosudnih funkcija i druga lica radno angažovana u pravosudnim institucijama za vrijeme radnog vremena ne nose vjerska obilježja, jer ukoliko bi ta obilježja nosili onda bi treći objektivni posmatrač mogao steći utisak da su pravosudne institucije više naklonjene jednoj od stranaka u postupku. Sredstva koja se koriste prilikom ograničavanja ispoljavanje vjere su u potpunosti proporcionalna postavljenom cilju - zahtjevu za neutralnosti pravosuđa, jer se ograničenje nošenja vjerskih obilježja uvodi samo u toku radnog vremena, što znači da lica koja su radno angažovana u pravosuđu mogu nakon radnog vremena da poštuju pravila svoje religije koja se odnose na nošenje vjerskih obilježja. Princip neutralnosti pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini, a time i u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, je prijeko potreban u cilju izgradnje povjerenja javnosti u pravosudne institucije u multikulturalnom društvu. Dakle, stvarni i odlučujući uslov prilikom izbora nekog lica da bude radno angažovano u pravosudnim institucijama je njegova neutralnost (obaveza da tokom rada ne ispoljava znakove pripadnosti nekoj od religijskih zajednica), koji princip se ne može postići kada lice koje treba da radi u tim institucijama insistira na nošenju religijskih obilježja za vrijeme obavljanja poslova u istima.

Takođe, nasuprot zaključku prvostepenog suda, potrebno je istaći da ovakvo ograničenje ispoljavanja vjere nije u suprotnosti sa odredbom člana 9 stav 2 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojom je propisano da se sloboda ispoljavanja vjere ili ubjeđenja podvrgava samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu javne bezbjednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u više navrata razmatrao predstavke koje su se odnosile na ograničavanje nošenja vjerske odjeće (hidžaba) prilikom obavljanja javnih dužnosti, te je zaključio da je uvođenje takvog ograničenja u skladu sa odredbom člana 9 stav 2 Konvencije, kada se uvodi radi potrebe obezbjeđenja neutralnosti države i njenog javnog obrazovnog sistema (predmet Dahlab protiv Švicarske aplikacija broj 42393/98), odnosno kada se ograničenje uvodi radi poštovanja principa neutralnosti javnih službi (prethodno pomenuta odluka u predmetu Ebrahimian protiv Francuske).

Kada se odredba člana 9 stav 2 Evropske konvencije primjeni na ovaj slučaj da se zaključiti da je zabrana nošenja vjerskih obilježja u Pravosuđu propisana zakonom, odnosno u ovom slučaju Pravilnikom o odijevanju, jer se formulacija „u skladu sa zakonom“ i „propisano zakonom“, koja se pojavljuje u članovima 8 do 11 Konvencije, tumači na način da se pojam „zakon“ shvata u svom „materijalnom“ smislu, a ne u njegovom „formalnom“ smislu, te da je to i „pisani zakon“, koji obuhvata donošenje propisa nižeg ranga (odluka De Wilde, Ooms i Versyp protiv Belgije, presuda od 18. juna 1971., serija A broj 12, strana

45–46, stav 93). Predmetna zabrana nošenja vjerskih obilježja ima legitiman cilj u vidu zaštite prava i sloboda drugih, koja se štiti obezbjeđivanjem neutralnosti javne službe – Pravosuđa kako bi se obezbjedio jednak tretman svim strankama koje se pojave pred Pravosuđem. Na kraju postoji i proporcionalnost propisane zabrane u odnosu na postignuti cilj, jer svi zaposleni u Pravosuđu uživaju slobodu svijesti i ispoljavanja religijske pripadnosti van radnog vremena, ali im je zabranjeno da prilikom obavljanja službenih dužnosti ističu svoja religijska obilježja, dakle u sekularnoj državi veću vrijednost ima princip neutralnosti pravosuđa u odnosu na interes pojedinca da ističe svoja religijska obilježja u toku radnog vremena.

Na osnovu naprijed iznesenog ostvaren je žalbeni prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.

Odluka o troškovima parničnog postupka je donesena u skladu sa odredbom člana 131 stav 2 u vezi sa članom 120 stav 1 i članom 130 Zakona o parničnom postupku, pa su donošenjem odluke u smislu navedenih odredbi razmotreni i raspravljeni i žalbeni navodi tuženog, te je o troškovima cijelog postupka odlučeno tako što je tužiteljica obavezana da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 900,00 KM, jer je u cijelosti odbijen njen tužbeni zahtjev.

Na ročištu za glavnu raspravu održanom dana 19.10.2020. godine tuženi je postavio opredijeljen zahtjev za naknadu troškova postupka, tako što je tražio da sud obaveže tužiteljicu da mu nadoknadi troškove parničnog postupka koji se odnose na sastav odgovora na tužbu, te zastupanja na pripremnom ročištu (održanom dana 15.07.2020. godine), odnosno ročištu za glavnu raspravu (održanom dana 19.10.2020. godine) u iznosu od po 200,00 KM, dok je u žalbi postavio opredijeljen zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 300,00 KM.

Shodno odredbi člana 11. Zakona o Pravobranilaštvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/06, 19/07, 17/08, 20/10, 15/15 i 28/18) tuženom pripada naknada u visini aritmetičkog prosjeka naknade obračunate po Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službeni novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 22/04 i 24/04) i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/05), za navedene procesne radnje u iznosima od po 200,00 KM, dok je na ime troškova žalbenog postupka dosuđen iznos od 300,00 KM, po opredijeljenom zahtjevu (koji je niži od pripadajućeg).

Obzirom na sve navedeno, valjalo je žalbu tuženog usvojiti i prvostepenu presudu u skladu sa članom 343 stav 1 tačka e) u vezi sa članom 350 stav 1 tačka d) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, preinačiti kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ruža Gligorević